Veileder for arealtildeling, konsesjonsprosess og søknader for vindkraft til havs, og forslag til endringer i havenergilova og havenergilovforskrifta

Høringssvar fra Aker Solutions

AkerSolutions

akersolutions.com

Høringssvar fra Aker Solutions

Veileder for arealtildeling, konsesjonsprosess og søknader for vindkraft til havs, og forslag til endringer i havenergilova og havenergilovforskrifta

Aker Solutions takker for muligheten til å gi innspill i denne høringen. Vi setter pris på at Regjeringen og Olje- og energidepartementet jobber aktivt med å legge til rette for havvind og fornybar energiproduksjon til havs. Stortingsmeldingen «Energi til arbeid» og veilederen for utbygging av havvindprosjekter er viktige steg for å realisere en norsk satsing på havvind. Havvindproduksjon kan bidra med fornybar energi i generasjoner fremover. En langsiktig og strategisk satsing på havvind gir muligheten til å utvikle en leverandørindustri med konkurransekraft og kompetanse som bidrar til høy verdiskaping for samfunnet og dermed et mangfold av arbeidsplasser over hele landet.

For å få dette til er det viktig at man i startfasen av denne spennende industrien lager innrettinger som kommer hele det norske samfunnet til gode, og at man klarer å ta med seg de beste aspektene fra vår gode olje- og gasshistorie. Veilederen er et første steg for å skape den samme industrielle suksesshistorie i en fossil-fri energiverden.

Aker Solutions vil med dette svaret forsøke å bidra til en positiv og konstruktiv utvikling av industrien. Vi vil i dette notatet særlig trekke frem følgende temaer:

1) Veilederen for havvind må tydelig legge til rette for å realisere formålet om å skape gode og trygge arbeidsplasser, og vi gir enkelte anbefalinger for hvordan Aker Solutions mener dette kan gjennomføres.
2) Det må skapes en trygghet for investeringer og utvikling av innovativ teknologi på leverandørsiden gjennom at myndighetene gir en forutsigbar portefølje av kommende prosjekter over lengre tid.
3) Oppstramming av tidslinjen for utvikling av havvind slik at det ikke blir et gap mellom olje- og gassaktiviteter på norsk sokkel og de første havvindprosjektene.
4) Veilederen bør utfylles med krav og kriterier som premierer samhandling med leverandører, samt forventninger til å realisere «wind for oil».

Vennlig hilsen

Stephen Bull
Executive Vice President, Renewables
Aker Solutions

Kenneth Simonsen
Senior Vice President, Offshore Wind
Aker Solutions

20. august 2021

Aker Solutions: Vi bygger industrier og verdier

Aker Solutions' røtter strekker seg 180 år tilbake den første industrielle revolusjon. Selskapet har siden vært en viktig del av industrialiseringen av Norge, og har investert i utvikling av ny virksomhet og nye arbeidsplasser etter hvert som muligheter har kommet frem. Da samfunnet skiftet fra jordbruks- til industrisamfunn var Aker en stor aktør i det skiftet. Da industrialiseringen grep om seg etter krigen var Aker en sentral aktør, og da oljealderen kom til landet på slutten av 60-tallet var Aker en drivkraft. Vi ambisjon er nå å være en sentral kraft i skiftet til en fornybar verden.

Særlig gjennom de siste 50 årene har Aker Solutions tilegnet seg evnen til å levere store og komplekse prosjekter for kunder over hele kloden til avtalt kvalitet, pris og tid. Vi er kjent for verdensledende kompetanse på konseptutvikling og ingeniørarbeid i de tidlige faser av nye prosjekter, slik at en utbygging kan gjennomføres med teknisk effektive løsninger, sikkert og med lavt miljøfotavtrykk. Vi har fire verft i Norge for bygging av avanserte offshoreinstallasjoner, egne fabrikker for produksjon av høyteknologisk utstyr – slik som kraftkabler - samt en betydelig virksomhet for å drifte, vedlikeholde og oppgradere anlegg i produksjon.

Konsernet har rundt 15 000 ansatte, hvorav halvparten i Norge. Aker Solutions tar hvert år inn et betydelig antall lærlinger og deltar aktivt i utviklingen av stadig nye generasjoner av ingeniører, fagarbeidere og annen høyt kvalifisert arbeidskraft. Ringvirkningene av virksomheten er betydelig og skaper grunnlag for et bredt spekter av arbeidsplasser hos underleverandører og i lokalsamfunnene rundt hver lokasjon.

Vi utfører også store prosjekter i utlandet basert på den konkurransekraft vi har bygget i Norge. I slike prosjekter tar vi gjerne med oss gode norske partnere eller underleverandører.

Aker Solutions skal være en drivkraft for endring og for å skape nye muligheter tuftet på det vi allerede er gode på. Vi er en aktiv bidragsyter for at olje- og gassindustrien skal nå målet om å redusere sine absolutte klimagassutslipp med 50 prosent innen 2030, og videre redusere produksjonsutslippene til nær null i 2050. Vi skal også halvere våre *egne* utslipp innen 2030.

Aker Solutions har som mål at fornybar og lavkarbon-prosjekter skal utgjøre 1/3 av omsetningen innen 2025, og 2/3 innen 2030. Vi er i rute med å nå denne målsetningen.

En systematisk og langsiktig satsing på norsk havvind vil bidra til å sikre arbeidsplassene og potensielt øke antall ansatte både i Aker Solutions og hos våre underleverandører.

Aker Solutions er et aktivt medlem av bl.a. Norwegian Offshore Wind Cluster, NORWEP, Energy Valley, NCE Maritime Clean Tech, Norsk Industri samt Wind Europe og setter pris på å jobbe tett sammen med norske og internasjonale organisasjoner og næringsliv for å utvikle en bærekraftig industri.

Kommentarer til høringen

Høringskommentar 1

Veilederen bør vektlegge at havvindutviklingen skal ha som et tydelig formål å legge til rette for å skape gode og robuste arbeidsplasser, ikke minst i leverandørindustrien. Dette er i tråd med regjeringens budskap i «Energi til arbeid»-meldingen.

Havvind fra norsk sokkel kan bidra med fornybar energi for landet i generasjoner fremover. Havvind vil være et helt nødvendig bidrag til å oppnå våre klimaforpliktelser. I tillegg til ren kraftproduksjon, gir havvind Norge muligheten til å bruke den kompetansen vi har tilegnet oss i oljealderen til å utvikle en leverandørindustri med konkurransekraft og høy kompetanse som kan fortsette å bidratil betydelig verdiskaping for samfunnet med et mangfold av arbeidsplasser i hele landet.

En kraftfull leverandørindustri med et forutsigbart og robust hjemmemarked har et betydelig potensial for å vinne kontrakter for offshore vindkraftprosjekter globalt. Dette vil igjen bety eksport av løsninger fra Norge. Verdiskaping i leverandørindustrien til utbygging og drift av vindkraftanlegg på norsk sokkel kan dermed skape verdier av samme størrelse som selve kraftproduksjonen. For å oppnå dette bør en satsing på havvind bygge videre på den samme tilnærmingen som har gitt suksess for olje og gass. Mer spesifikt mener Aker Solutions at en norsk politikk for offshore vindkraft og annen fornybar energi bør byggepå , tilsvarende føringer som er gitt i Petroleumsloven §1-2 og PUD-veilederens kapittel 2.6.
Aker Solutions mener at bidrag til industriutvikling kan realiseres gjennom at myndighetene er en pådriver for noen konkrete grep:

1. Styrke treparts-samarbeidet også i havvind gjennom at utforming av politiske føringer, rammeverk og virkemidler gjøres i et tett samarbeid mellom energiselskaper, leverandørindustri, organisasjoner og myndigheter.
2. Legge til rette for en tydelig formålsparagraf i lovgivningen på linje med Petroleumslovens §1-2 om samfunnsmessige gunstige tiltak som skaper arbeidsplasser og positive, nasjonale ringvirkninger.
3. Søknadsprosessen bør inneholde tydelige og målbare krav og utvelgelseskriterier fra myndighetenes side til havvindutviklere, som setter havvindutviklere i stand til å gi tydelige krav og utvelgelseskriterier til sine leverandører.
4. Veilederen og vilkårene for arealtildeling og konsesjon bør utformes slik at man oppnår et mangfold av utbyggere slik det har vært for olje og gass. Mangfold blant utbyggere sørger for en konkurransekraftig og mangfoldig leverandørindustri.
5. Myndighetene bør sammen med næringen og organisasjonene være med på å utvikle et nettverk av arenaer og virkemidler som vil bygge opp under tett kontakt og samhandling mellom utbyggere og norsk leverandørindustri. Det bør vurderes om arenaer fra olje og gassindustrien tilsvarende Konkraft, og programmer for utvikling og kvalifisering av nye løsninger tilsvarende Demo m.fl. bør etableres også for den nye næringen for havvind.

Høringskommentar 2:

Regjeringen bør legge tydelig til rette for en langsiktig og forutsigbar rekke av havvindprosjekter som gjør det mulig for leverandørindustrien å gjøre storskala investeringer

Som vist i Norsk Industris 'Leveransemodeller for havvind-prosjekt, der Aker Solutions bidro, er det klart at leverandørindustrien må gjøre betydelige investeringer i infrastruktur og ansatte for å ta en sterk posisjon i havvindmarkedet. Slike investeringer fordrer at man er sikker på at det kommer flere prosjekter etter hverandre for å skape en fornuftig avkastning over tid.

En langsiktig arealforvaltning som innebærer åpning av flere områder for energiproduksjon står sentraltfor å sikre fremtiden for norsk havvind. Vi ber derfor departementet vurdere en ordning med jevnlig åpning og tildeling av konsesjon i forhåndsdefinerte områder, slik som for denne høringsrunden, samt å etablere en parallell og likestilt ordning der ulike aktører kan nominere områder for utbygging. Det siste er særlig sentralt med tanke på åpning av områder for prosjekter knyttet til energiforsyning til konkret industri slik som olje- og gassinstallasjonene på norsk sokkel[1].

For å oppnå et godt kompetansegrunnlag for slike åpninger støtter Aker Solutions at myndighetene legger til rette for en oppdatering av den strategiske konsekvensutredningen fra 2012 som eventuelt kan foreslå nye områder åpnet for energiproduksjon. Dette må ikke bli en engangs-øvelse. Aker Solutions anbefaler at NVE etablerer rutiner for jevnlige oppdateringer av sin strategiske konsekvensutredning for havvind. På denne måten vil vi gradvis kunne forbedre eksisterende kunnskapsgrunnlag og systematisk kartlegge og utvide med nye geografiske områder. En slik rutine vil også sikre at kunnskapsgrunnlaget holdes oppdatert for siste utvikling både på teknologifronten og på avtakersiden.

Sørlige Nordsjø II

Utkastet til veileder legger opp til at det vil bli tildelt noen få konsesjoner for Sørlige Nordsjø II. De valgte utbyggere vil ha en relativt stor fleksibilitet til å velge fasing for utbygging av vindparkene innenfor sitt område.

Sammenlignet med utbygginger i andre land, ser vi at havområdet for Sørlige Nordsjø II er såpass stort at det i prinsippet åpner for en vesentlig høyere kapasitetsutnyttelse enn de 3GW som er annonsert. Det er ikke utenkelig at man kan doble kapasitetsutnyttelsen i havområdet. Aker Solutions mener at en større kapasitetsutnyttelse av Sørlige Nordsjø II er hensiktsmessig, men ønsker å være tydelig på at en åpning av f.eks. 6 GW på en gang ikke vil være bra for norsk leverandørindustri ettersom flere utbyggere da vil etterspørre leveranser som vil sprenge kapasiteten for noen utvalgte typer leveranser i det norske markedet.

En kombinasjon av høyere kapasitet på Sørlige Nordsjø II sammen med en faset utvikling av området vil legge til rette for at norske leverandører kan evne å ta unna store deler av leveransene, og å bygge kompetanse og konkurransekraft over fasene. Sørlige Nordsjø II bør dermed deles inn i flere utlysningsområder, hvor ikke alle tildeles i den første fasen. Slik kan man enkelt skape begynnelsen på en troverdig portefølje av norske prosjekter.

[1] Som vist i vår studie fra våren 2020 sammen med bl.a. Rystad, kan utbygging av havvind til olje- og gassfelt utenom Utsira Nord være en raskere og mer kommersielt attraktiv retning for hurtig utvikling av flytende havvind som industri i Norge. Det kommersielle grunnlaget er avhengig av levetid til olje- og gassfeltene, som tilsier at relativt raske utbygninger er mer kommersielt interessante enn de som er skjøvet ut i tid. Se mer her: https://www.norskindustri.no/siteassets/dokumenter/rapporter-og-brosjyrer/2020-03-flytende-havvind-for-a-dekarbonisere-norsk-sokkel-hva-skal-til.pdf

Høringskommentar 3:

Tidslinjen for havvind bør strammes opp for å sikre at en utbygging er basert på nasjonens interesser inkludert behovet for å utvikle leverandørindustrien

Det er to formål med å ha en strammere tidslinje som alle parter i en havvindutvikling forplikter seg til:

1. Sikre at det ikke blir et vesentlig gap for leverandørindustrien mellom de siste olje- og gass-utbyggingene og de første havvindutbyggingene.
2. Sikre at Norge beholder sin lederposisjon i et marked der andre land utvikler særlig flytende havvind i stor skala betydelig raskere enn det veilederen synes å legge opp til.

1. Unngå gap mellom olje- og gass prosjekter og havvindprosjekter

Et av formålene med skattetiltakene for petroleumsindustrien (skattepakken) var å bygge en bro for petroleumsindustriens omstilling til fornybar energi. Tidslinjen for skattepakken var basert på at omstillingen til fornybar energi går raskt. Myndighetsprosessene skulle derfor være basert på å gi petroleumsindustrien muligheten til å analysere beste grep for omstilling, og at tiltak kan treffes raskt når analysen er ferdigstilt. Dette gjør prosessene operative og kommersielt fornuftige.

Havvind og særlig Sørlige Nordsjø II gir muligheten til relativt raskt å starte norsk havvindindustri. Aker Solutions ønsker at både myndigheter og utviklere forplikter seg til en ambisiøs, men forsvarlig, tidslinje. Det bør legges til rette for en tydelighet om at det er en solid og tydelig konsesjonsprosess som styrer utviklingsfarten på havvindparkene, og man bør søke å unngå at en utbygging tidsbestemmes av store utbyggeres internasjonale porteføljebetraktninger. I motsatt fall kan det fort bli gap mellom utbyggingene med tilhørende frafall av kompetanse i sektoren.

Tildelingskriteriene for havvindsområder, særlig Sørlige Nordsjø II, bør derfor utformes rundt at prosjektforslagets realistiske fremdriftsplan gis betydelig vekt i en helhetlig vurdering, og at utviklere både forplikter seg og stimuleres til å holde seg til denne fremdriftsplanen.

En tilnærming med få prosjektutviklere vil gi et begrenset antall kontraktsmuligheter for den norske leverandørindustrien. Dette vil både begrense mulighetene for norsk innhold og verdiskaping, og redusere mulighetene for læring, teknologiutvikling og oppbygging av kompetanse.

2. Sikre norsk ledelse i flytende havvind

Aker Solutions jobber i flere land. Vi ser at det nå pågår eller påbegynnes storskala utbyggingsprosjekt av flytende havvind i land som Sør-Korea, Frankrike, Storbritannia, Irland og USA. Disse landene har kommet et vesentlig lengre enn Norge. På lik linje med Norge ønsker disse landene å utvikle egen teknologi og industri, noe som gir aktører fra disse landene et potensielt fortrinn fremfor norsk industri. Erfaring med storskala utbygging vektlegges tungt av aktørene i industrien, og Aker Solutions ser at andre store selskap posisjonerer seg for å sikre seg denne erfaringen i sine egne hjemmemarked. Denne erfaringen vil så bli brukt i et noe mer modent, internasjonalt marked – som kan skape en barriere for norske leverandører.

2021 © Aker Solutions

Høringskommentar 4:

Tildeling av areal basert på auksjon vil begrense muligheter for utvikling av norsk leverandørindustri. En kvalitativ tildelingsprosess bør foretrekkes.

Departementet skriver at det som hovedregel vil være auksjon som modell for å bli tildelt havvindareal. Det er ikke grunngitt *hvorfor* man mener auksjon er den foretrukne fordelingsmåten utover å skape et proveny til staten. I et grønt skifte der en av hoveddriverene for utvikling av havvind på kort sikt er å bidra til å omstille olje- og gass-arbeidsplasser til grønne arbeidsplasser vil auksjon som fordelingsmekanisme være lite hensiktsmessig.

Aker Solutions mener at det er verdt å merke seg at de fleste land som legger til grunn en auksjonsmodell for tildeling av havvindslisenser har en lang historie med utvikling av havvind gjennom mer kvalitative prosesser *før* man har valgt en auksjonsmodell. Dermed har utviklere, leverandørindustrien, myndigheter og andre interessenter fått muligheten til å modne frem kompetanse, teknologi og konkurransekraft før man er i en skarp auksjonskonkurranse.

Det er Aker Solutions oppfatning at en for tidlig bruk av auksjoner som tildelingsmodell kan hemme utviklingen av et bredt aktørmangfold og utvikling av en konkurransedyktig norsk leverandørindustri fordi en vil møte internasjonal konkurranse fra de store aktørenes etablerte leverandører for tidlig.

Et auksjonsregime kan også føre til et betydelig prispress for norske leverandører før de har rukket å bli konkurransedyktige. Resultatet kan bli færre arbeidsplasser, og lavere verdiskaping og eksportinntekter for Norge. Videre vil sannsynligvis auksjoner favorisere store internasjonale aktører som allerede har etablert organisasjon og kompetanse på auksjoner. Disse aktørene har gjerne allerede etablerte anskaffelsesprosesser, rammeavtaler og leverandørrelasjoner som kan være vanskelig for norske aktører å komme inn på – slik som Norsk Industris 'Leverandørmodeller i havvind'-prosjekt viser.

For mindre aktører – og da spesielt nye norske aktører – vil et slikt regime skape unødige, kanskje uoverstigelige, innstegsbarrierer. Høyere innstegsbarrierer betyr redusert aktørmangfold. På den andre side vil tilpasning av et allerede kjent regime – slik som i olje- og gassindustrien – sannsynligvis gjøre det mulig å komme raskere videre med det regulatoriske til en lavere kostnad fordi Norge kan gjenbruke regulatorisk kompetanse.

Argumentet som gjerne anføres for auksjon er at det fremmer større konkurranse mellom aktørene og er et godt instrument for å redusere kostnader. Innenfor et kvalitativt tildelingsregime har imidlertid petroleumsindustrien på den norske kontinentalsokkelen utviklet seg til å bli konkurransedyktig internasjonalt med hensyn til kostnader.

Høringskommentar 5:

Veilederen bør inneholde kriterier om standardisering av kontraktsformat og at utbygger skal analysere og redegjøre for antatte ringvirkningskonsekvenser av sine aktuelle kontraktsalternativer før godkjenning av detaljplan

Fra olje- og gassindustrien vet vi at det er sentralt for både konkurransekraft og for næringsutvikling at den norske industrien kan delta i hele verdikjeden. Den norske verdiskapingen er nær dobbelt så høy for EPC(I)-kontrakter (totalentreprise der leveransen omfatter engineering, procurement, construction og eventuelt installasjon) sammenliknet med når kontraktene deles opp i separat engineering, bygging, osv.

For havvindindustrien har det per i dag heller ikke blitt opprettet en klar standard for kontraktene som benyttes. Selv om kontraktsstandarden FIDIC er foretrukket av de fleste utbyggere globalt har utbyggerne store individuelle forskjeller i sine vilkår. Slik som i olje- og gassindustrien mener vi det kunne vært en fordel å få utbyggernes kontraktstrategi mer forutsigbar for hele industrien ved større standardisering.

Høringskommentar 6:

Veilederen bør legge til rette for «wind for oil» – utbygging av offshore vindkraft anlegg i tilknytning til offshore olje- og gassplattformer

Den norske olje- og gassindustrien har ambisiøse mål for å kutte innenlandske utslipp, og elektrifisering av olje- og gassplattformer er et av de raskeste og mest kraftfulle tiltakene. For Norge er det en stor mulighet å legge til rette for bruk av havvind til å dekke noe av dette behovet, tilsvarende Hywind Tampen prosjektet.

Lokaliseringen av mulige nye «wind for oil»-anlegg vil typisk kunne være langt til havs, og kan i mange tilfeller vurderes uavhengig av utlysning av nye arealer for annen vindkraft. Utbygging av nye «wind for oil» anlegg kan også kunne starte tidligere enn utbygging av Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord.

Høringskommentar 7:

Myndighetene og næringen bør belyse hvordan eventuelle støtteregimer best kan uformes slik at den kommer både prosjektutviklere og leverandørindustrien til gode

Selv med over 20 GW havvind i drift i verden i dag, så finnes det ikke havvindprosjekter som ikke får statlig støtte – enten det er gjennom kraftkjøpsavtaler, direkte produksjonsstøtte, investeringsstøtte eller skattekreditter tilrettelagt infrastruktur eller risikoreduserende tiltak. Det gjelder både for bunnfast og i særdeleshet for flytende havvind. Aker Solutions merker seg at mulige støtteordninger ikke er belyst i høringsforslaget. Aker Solutions mener at en støtteordning vil være en nøkkel for å få fortgang i havvind

både som et industriutviklingstiltak og som en større kraftproduserende kilde med påfølgende industriutvikling. Dette gjelder særlig for en satsing på flytende havvind.

Det er vår erfaring at kunder innenfor fornybar-sektoren prioriterer de markedene der det finnes støtteordninger, der staten legger til rette infrastruktur eller på annet vis har risikoreduserende tiltak. I dag legger land som Sør-Korea og Frankrike opp til en aktiv strategi for flytende havvind tuftet på forskjellige virkemidler. Land med støttesystemer tiltrekker seg fornybarinvesteringer tidligere enn andre, og kommer hurtigst i gang med påfølgende industrialisering.

Som et resultat ser vi at store selskap med interesse for flytende vind nå etablerer seg i Korea, særlig rundt Ulsan, og setter i gang arbeid for å bygge ut flytende vindparker. Hvis man holder fast på at norsk flytende havvind kun skal vokse frem basert på markedsmessige vilkår er det ikke utenkelig at teknologiutviklingen på flytende vind dermed i første rekke skjer gjennom andre lands selskap. Disse selskapene kan i neste ledd ta deres teknologi med til norske farvann når kostnadsnivået reduseres tilstrekkelig.

Det er ikke gitt at norsk leverandørindustri da får bygget opp tilstrekkelig konkurransekraft mens flytende vind er i en tidlig fase, og dermed sikre seg en betydelig markedsandel, slik som påpekt i Menons rapport[2]. Flytende havvind er i et tidsvindu der man kan ta store markedsandeler, men det krever handling nå, "Future of wind - Deployment, investment, technology, grid integration and socio-economic aspects," – IRENA – Oktober 2019, for Norge er i en konkurransesituasjon med andre markeder.

Aker Solutions interne beregninger for hva det koster å utvikle kommersielle parker i Norge er lavere enn det kostnadsnivå som er vist gjennom Menons rapport. Basert på felles syn på hvorfor man ønsker havvind på norsk sokkel, etterlyser Aker Solutions derfor en helhetlig diskusjon i forslaget om støtteordninger generelt, og hvilke som eventuelt best vil legge til rette for en ønsket utvikling.

Avslutning

Aker Solutions vil fortsette å bygge verdier, industri, arbeidsplasser og løsninger for en bærekraftig samfunnsutvikling. Energimeldingen som regjeringen la frem i juni 2021, sammen med forslag til veileder samt endringer av lov og forskrift, lager et utgangspunkt for å utvikle ny aktivitet og nye teknologier på skuldrene av det vi allerede har. Samtidig er vi tydelige på at det fulle potensialet for å utvikle nye, kraftfulle muligheter for leverandørindustri til fornybar energiproduksjon også avhenger av at Norge lykkes med omstilling over et bredt spekter av dagens olje og gassnæring.

Vi mener at både utbyggere, leverandører og myndigheter bør dele høye og tydelige ambisjoner for at vi vil benytte kommende prosjekter for produksjon av fornybar energi til å samtidig utvikle en kraftfull industri med et mangfold av tjenester, produkter og kompetansearbeidsplasser som dekker hele verdikjeden.

Tiden er svært knapp: Forskningsrapporter fra både FNs klimapanel og andre ekspertmiljøer bekrefter at det er viktig at vi holder fremdriften for tiltak for å nå klimamålene. I tillegg vil den norske olje- og gass leverandørindustrien om få år ha ferdigstilt viktige prosjekter. Det er avgjørende at nye prosjekter for fornybar energiproduksjon da er klare til at leverandørindustrien kan sette i gang med dem. Dermed kan vi unngå et fall i aktivitetsnivå og sikre at vi opprettholder kompetanse, teknologier og kapasiteter som vil behøves for at det skal bli høyest mulig norsk verdiskaping fra nye vindkraftprosjekter.

[2] "Verdiskapingspotensialet knuttet til utviklingen av en norskbasert industri innen flytende havvind" - Menon Economics (2019) - https://www.menon.no/publication/flytende-havvind/

Vi takker for muligheten til å bidra med våre forslag til utforming av viktige rammer for en ny næring.